

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 348/2016-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. apríla 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosti [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Dávidom Štefankom, Kutlíkova 17, Bratislava, a [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Júliou Vestenickou, Ševčenkova 1051/5, Bratislava, vedené pod sp. zn. Rvp 2918/2016 a sp. zn. Rvp 2928/2016, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4, čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Nitra sp. zn. 33 Tk 2/2015 z 24. novembra 2015, uzneseniami Špecializovaného trestného súdu v Pezinku č. k. PK-1 T 39/2015-11248 a č. k. PK-1 T 39/2015-11294 zo 17. decembra 2015 a uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tost 45/2015 zo 7. januára 2016 a sp. zn. 2 Ndt 27/2015 z 11. januára 2016, ako aj postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť [REDACTED] vedenú pod sp. zn. Rvp 2918/2016 a sťažnosť [REDACTED] vedenú pod sp. zn. Rvp 2928/2016 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 2918/2016.

2. Sťažnosti [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 16. a 17. marca 2016 doručené sťažnosti [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. Dávidom Štefankom, Kutlíkova 17, Bratislava, a [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“, spolu ďalej len „sťažovatelia“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej advokátkou JUDr. Júliou Vestenickou, Ševčenkova 1051/5, Bratislava, vedené pod sp. zn. Rvp 2918/2016 a sp. zn. Rvp 2928/2016, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4, čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej aj „okresný súd“) sp. zn. 33 Tk 2/2015 z 24. novembra 2015, uzneseniami Špecializovaného trestného súdu v Pezinku (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) č. k. PK-1 T 39/2015-11248 a č. k. PK-1 T 39/2015-11294 zo 17. decembra 2015, uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tost 45/2015 zo 7. januára 2016 (ďalej aj „uznesenie zo 7. januára 2016“) a sp. zn. 2 Ndt 27/2015 z 11. januára 2016 (ďalej aj „uznesenie z 11. januára 2016“; spolu aj „napadnuté rozhodnutia najvyššieho súdu“) a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu.

Sťažovatelia v sťažnosti uvádzajú, že napadnutými rozhodnutiami, resp. postupmi, ktoré predchádzali ich vydaniu, boli porušené ich základné práva, a to „*právo na zákonného sudcu uvedené v čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 48 ods. 1 Ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3, ods. 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru, právo na osobnú slobodu uvedené v čl. 17 ods. 2 Ústavy SR a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 Dohovoru, právo byť vzatý do väzby iba z dôvodov a na čas*

ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu uvedeného v čl. 17 ods. 5 Ústavy SR a čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a ods. 4 Dohovoru, právo na prejednanie vecí bez zbytočných prieťahov a zásada rovnosti zbrani podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 6 ods. 1 Dohovor a tiež právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 ods. 3 písm. b) Dohovoru...“.

Zo sťažností a z ich príloh vyplýva, že voči sťažovateľom a ďalším obvineným je okresným súdom vedené trestné konanie pre obzvlášť závažný zločin poisťovacieho podvodu podľa § 223 ods. 1, 3 písm. c) a ods. 5 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) a i) Trestného zákona v časti dokonaný a v časti v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona.

Okresný súd 24. novembra 2015 uznesením podľa § 244 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku postúpil predmetnú trestnú vec špecializovanému trestnému súdu, pretože dospel k záveru, že na prerokovanie veci nie je príslušný, lebo podľa jeho názoru ide o trestnú vec spáchanú zločineckou skupinou podľa § 129 ods. 4 Trestného zákona, a nie organizovanou skupinou podľa § 129 ods. 2 Trestného zákona, ako to je uvedené v obžalobe.

Sťažovatelia následne podali prostredníctvom svojich obhajcov okresnému súdu žiadosť o prepustenie z väzby z 30. novembra 2015. Okresný súd žiadosti o prepustenie z väzby postúpil špecializovanému trestnému súdu.

Dňa 17. decembra 2015 špecializovaný trestný súd uznesením č. k. PK-1 T 39/2015-11248 podľa § 244 ods. 1 písm. a) Trestného zákona per analogiam vyslovil svoju vecnú nepríslušnosť, čím vyvolal spor o príslušnosť. Následne uznesením č. k. PK-1 T 39/2015-11294 (ďalej len „rozhodnutie o väzbe“) rozhodol, že podľa § 72 ods. 1 písm. b) a § 79 ods. 3 Trestného poriadku žiadosť sťažovateľov o prepustenie z väzby z 30. novembra 2015 zamietla. Zároveň podľa § 72 ods. 1 písm. b) a § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku neprijal ich písomný sľub, podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol ich návrh na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka. Proti rozhodnutiu špecializovaného trestného súdu o väzbe podali sťažovatelia sťažnosť.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Tost 45/2015 zo 7. januára 2016 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol sťažnosť sťažovateľov proti rozhodnutiu o väzbe špecializovaného trestného súdu ako nedôvodnú.

Dňa 11. januára 2016 najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Ndt 27/2015 rozhodol, že príslušným súdom na konanie v prvom stupni v trestnej veci sťažovateľov je okresný súd.

Sťažovatelia v sťažnostiach okrem iného uvádzajú:

„Okresný súd Nitra počas celého prípravného konania vychádzal z toho, že skutok, pre ktorý bola väzba uvalená, bol spáchaný organizovanou skupinou, avšak po podaní obžaloby zrazu zaujal vo veci konajúci Okresný súd Nitra iné stanovisko, a to, že ide o skutok spáchaný zločineckou skupinou. Tak významná okolnosť trestného činu, akou je posúdenie právnej kvalifikácie foriem trestnej súčinnosti a v dôsledku toho aj príslušnosti súdu, musela byť Okresnému súdu Nitra známa už skôr, pričom k zmene právneho posúdenia (po podaní obžaloby) došlo bez toho, aby sa zistili nové okolnosti, na základe ktorých by bolo možné zmeniť právnu kvalifikáciu Práve predsedníčka senátu v predmetnej trestnej veci nesie plnú zodpovednosť za vyvolanie sporu o príslušnosť medzi porušovateľmi Okresným súdom Nitra a Špecializovaným trestným súdom v Pezinku, k čomu došlo jej postupom, pričom si zrejme vôbec neuvedomila, akých vážnych pochybností vo vzťahu k legálnosti jej doterajšieho rozhodovania sa dopustila a rovnako nezvážila vážnosť ako aj dopad právnych dôsledkov v podobe porušenia práva sťažovateľa na spravodlivý proces.

Na tomto mieste je potrebné poukázať na fakt, že voči tejto sudkyňi, ktorou je osoba [REDAKOVANÉ] bolo podaných viacero podnetov a výhrad, nakoľko na základe dostupných okolností možnej predpojatosti je jednoznačne preukázané, že v prípade tohto sudcu existujú dôvodné a oprávnené pochybnosti o jej objektívnom a nestrannom rozhodovaní v predmetnej trestnej veci, čo plne odporuje zásadám spravodlivého súdneho konania. Možno teda konštatovať, že zotrvaním samotného sudcu ako tzv. zákonného sudcu nepochybne došlo k porušeniu ústavného práva Sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie garantovaného v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o základných ľudských právach a slobodách.“

Podľa názoru sťažovateľov okresný súd nie je príslušný na prerokovanie ich trestnej veci, no nie z dôvodu vecnej, ale miestnej nepríslušnosti. Uvádzajú, že sú obžalovaní „z trestného činu poisťovacieho podvodu podľa § 223 Tr. zák. Nakoľko sa podľa ustálenej súdnej praxe za miesto spáchania trestného činu podvodu, považuje jednak miesto, kde páchatel uviedol niekoho do omylu, alebo využil niečí omyl, či zamlčal podstatné okolnosti, ďalej miesto, kde poškodenému vznikla škoda, a tiež miesto, kde sa páchatel obohatil (vid'. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. 1. 2012, sp. zn. 5 Ndt 17/2012, pozn. sťažovateľky), pričom ani jedna z týchto okolností sa neuskutočnila v obvode Okresného súdu Nitra, nemožno Okresný súd Nitra považovať za miestne príslušný, a teda ani za zákonný.

Nesprávne ustálenie príslušnosti (vecnej, resp. miestnej) súdu, a tým aj osoby zákonného sudcu pri rozhodovaní o vzatí do väzby, resp. jej ďalšom trvaní v prípravnom konaní, vyplývajúce zo skutočnosti, že pôvodne pri vzatí do väzby ustálená príslušnosť súdu je po podaní obžaloby zmenená bez existencie a uvedenia relevantných dôvodov na takúto zmenu, môže za určitých konkrétnych okolností spôsobiť neprípustný zásah do práva na zákonného sudcu v konaní o väzbe, ktoré je vyvoditeľné tak z čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj z čl. 5 ods. 4 dohovoru...

Ak teda Okresný súd Nitra po podaní obžaloby skúmal svoju príslušnosť, musel dospieť k záveru, že je miestne nepríslušný a predmetnú trestnú vec Sťažovateľa postúpiť na Okresný súd v Banskej Bystrici, nakoľko na tomto mieste dochádzalo v zmysle obžaloby k uvedeniu poškodenej poisťovne do omylu, alebo na Okresný súd v Bratislave, nakoľko v zmysle obžaloby tu vznikla poškodenému škoda (sídlo poisťovne), a tu došlo aj k obohateniu.“.

Vo vzťahu k rozhodovaniu o ich žiadosti o prepustenie z väzby sťažovateľa uvádzajú, že okresnému súdu podali prostredníctvom svojich obhajcov žiadosť o prepustenie z väzby, okresný súd však o nej nerozhodol napriek tomu, že ju mal k dispozícii takmer dvanásť dní, ale postúpil ju špecializovanému trestnému súdu, ktorý o nej rozhodol 17. decembra 2015, potom čo najskôr vyslovil svoju nepríslušnosť vo veci. Uvedeným postupom došlo podľa názoru sťažovateľov k neprípustnému zásahu do ich práv, „a to do práva na zákonného sudcu, práva na osobnú slobodu, práva byť vzatý do väzby iba

z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu a práva na prejednanie veci bez zbytočných prietahov, nakoľko Špecializovaný trestný súd v Pezinku napriek vysloveniu svojej nepríslušnosti rozhodol o žiadosti Sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, čím porušil práva Sťažovateľa uvedené v čl. 17 ods. 1, 2 a 5. čl. 48 ods. 1 Ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3, ods. 4 a čl. 6 ods. Dohovoru.

Špecializovaný trestný súd v Pezinku mal podľa názoru Sťažovateľa postupovať tak, že akonáhle vyjadril svoju vecnú nepríslušnosť, mal predmetnú trestnú vec postúpiť na Najvyšší súd Slovenskej republiky, pričom o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu nemal rozhodnúť, nakoľko nebol na rozhodnutie príslušný, a taktiež bol dostatočný časový priestor na rozhodnutie o žiadosti až po vysporiadaní sa súdov so svojou príslušnosťou, čím by bola zachovaná aj rýchlosť rozhodovania o väzbe ako aj právo na zákonného (príslušného) sudcu.“.

Sťažovatelia podali proti uzneseniu špecializovaného trestného súdu zo 17. decembra 2015 sťažnosť, ktorú najvyšší súd ako nedôvodnú uznesením zo 7. januára 2016 zamietol.

Sťažovatelia ďalej namietajú, že uznesením špecializovaného trestného súdu o väzbe zo 17. decembra 2015 a následne uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 45/2015 zo 7. januára 2016 došlo aj k neprípustnému zásahu do ich základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru, tiež do základného práva byť vzatý do väzby iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu uvedeného v čl. 17 ods. 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru z dôvodu, že „*pri rozhodovaní o väzbe po podaní obžaloby mali byť dôvody väzby zosilnené oproti predchádzajúcemu štádiu trestného konania*“, a poukazujú na príslušnú judikatúru ústavného súdu, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva, pričom zastávajú názor, že v ich prípade „... *neexistuje žiadna dôvodná obava, že by Sťažovateľ v prípade prepustenia z väzby na slobodu mohol pokračovať v trestnej činnosti, pričom ani Špecializovaný trestný súd v Pezinku, ani Najvyšší súd Slovenskej republiky nepodložili danú obavu žiadnymi relevantnými dôkazmi, na základe ktorých by mala byť väzba opodstatnená*“.

Sťažovatelia v sťažnosti tiež namietajú, že zo strany okresného súdu, špecializovaného trestného súdu, ako aj najvyššieho súdu bolo porušené ich právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods.3 písm. b) dohovoru a zásada rovnosti zbraní vyplývajúca z čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu, že ani jeden z týchto súdov neupozornil sťažovateľov na zmenu právnej kvalifikácie skutku, ktorý je predmetom obžaloby v súlade s § 244 ods. 2 Trestného poriadku. Za zmenu právnej kvalifikácie sťažovatelia považujú to, že okresný súd pri predbežnom prerokovaní obžaloby na neverejnom zasadnutí dospel k záveru, že skutok, ktorý je predmetom obžaloby, bol spáchaný zločineckou skupinou, a nie organizovanou skupinou.

Podľa názoru sťažovateľov konaním okresného súdu, špecializovaného trestného súdu, ale aj najvyššieho súdu bolo porušené aj ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo podľa čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože od podania obžaloby na okresný súd po podanie sťažnosti na ústavný súd uplynuli viac ako 4 mesiace a vec je stále v rovnakom štádiu konania, ako bola pri podaní obžaloby, pričom od ich vzatia do väzby už uplynulo 21 mesiacov, čo nemožno považovať za konanie bez zbytočných prietáhov.

Vzhľadom na uvedené sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd prijal ich sťažnosti na ďalšie konanie a následne rozhodol vo veci samej týmto nálezom:

„1. Základné právo... na zákonného sudcu uvedené v čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 48 ods. 1 Ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3, ods. 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2 Ndt 27/2015 zo dňa 11. 01. 2016 porušené bolo.

2. Základné právo... na osobnú slobodu uvedené v čl.17 ods. 2 Ústavy SR a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 Dohovoru Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2 Tost 45/2015 zo dňa 07. 01. 2016 porušené bolo.

3. Základné právo... byť vzatý do väzby iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu uvedeného v čl. 17 ods. 5 Ústavy SR a čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a ods. 4 Dohovoru Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2 Tost 45/2015 zo dňa 07. 01. 2016 porušené bolo.

4. Základné právo... na prejednanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2 Tost 45/2015 zo dňa 07. 01. 2016 porušené bolo.

5. Základné právo... na prejednanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2 Ndt 27/2015 zo dňa 11. 01. 2016 porušené bolo.

6. Základné právo... na obhajobu uvedené v čl. 50 ods. 3 Ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. b) Dohovoru Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2 Ndt 27/2015 zo dňa 11. 01. 2016 porušené bolo.

7. Základné právo... na zásadu rovnosti zbrani podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2 Ndt 27/2015 zo dňa 11. 01. 2016 porušené bolo.

8. Základné právo... na zákonného sudcu uvedené v čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 48 ods. 1 Ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3, ods. 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru Uznesením Špecializovaného trestného súdu v Pezinku zo dňa 17. 12. 2015, č. k. PK-1 T/392015-11248 porušené bolo.

9. Základné právo... na osobnú slobodu uvedené v čl. 17 ods. 2 Ústavy SR a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 Dohovoru Uznesením Špecializovaného trestného súdu v Pezinku zo dňa 17. 12. 2015, č. k. PK-1 T/392015-11294 porušené bolo.

10. Základné právo... byť vzatý do väzby iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu uvedeného v čl. 17 ods. 5 Ústavy SR a čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a ods. 4 Dohovoru Uznesením Špecializovaného trestného súdu v Pezinku zo dňa 17. 12. 2015, č. k. PK-1 T/392015-11294 porušené bolo.

11. Základné právo... na prejednanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru Uznesením Špecializovaného trestného súdu v Pezinku zo dňa 17. 12. 2015, č. k. PK-1 T/392015-11248 porušené bolo.

12. Základné právo... na prejednanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru Uznesením Špecializovaného trestného súdu v Pezinku zo dňa 17. 12. 2015, č. k. PK-1 T/392015-11294 porušené bolo.

13. Základné právo... na obhajobu uvedené v čl. 50 ods. 3 Ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. b) Dohovoru Uznesením Špecializovaného trestného súdu v Pezinku zo dňa 17. 12. 2015, č. k. PK-1 T/392015-11294 porušené bolo.

14. Základné právo... na zásadu rovnosti zbrani podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru Uznesením Špecializovaného trestného súdu v Pezinku zo dňa 17. 12. 2015, č. k. PK-1 T/392015-11294 porušené bolo.

15. Základné právo... na zákonného sudcu uvedené v čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3, ods. 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru Uznesením Okresného súdu v Nitre sp. zn. 33 Tk/2/2015 zo dňa 24. 11. 2015 porušené bolo.

16. Základné právo... na osobnú slobodu uvedené v čl. 17 ods. 2 Ústavy SR a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 Dohovoru Uznesením Okresného súdu v Nitre sp. zn. 33 Tk/2/2015 zo dňa 24. 11. 2015 porušené bolo.

17. Základné právo... byť vzatý do väzby iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu uvedeného v čl. 17 ods. 5 Ústavy SR a čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a ods. 4 Dohovoru Uznesením Okresného súdu v Nitre sp. zn. 33 Tk/2/2015 zo dňa 24. 11. 2015 porušené bolo.

18. Základné právo... na prejednanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru Uznesením Okresného súdu v Nitre sp. zn. 33 Tk/2/2015 zo dňa 24. 11. 2015 porušené bolo.

19. Základné právo... na obhajobu uvedené v čl. 50 ods. 3 Ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. b) Dohovoru Uznesením Okresného súdu v Nitre sp. zn. 33 Tk/2/2015 zo dňa 24. 11. 2015 porušené bolo.

20. Základné právo... na zásadu rovnosti zbrani podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru Uznesením Okresného súdu v Nitre sp. zn. 33 Tk/2/2015 zo dňa 24. 11. 2015 porušené bolo.

21. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2 Ndt 27/2015 zo dňa 11. 01. 2016 sa zrušuje.

22. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2 Tost 45/2015 zo dňa 07. 01. 2016 sa zrušuje.

23. Uznesenie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku zo dňa 17. 12. 2015, č. k. PK-1 T/392015-11294 sa zrušuje.

24. *Uznesenie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku zo dňa 17. 12. 2015, č. k. PK-1 T/392015-11248 sa zrušuje.*

25. *Uznesenie Okresného súdu Nitra zo dňa 24. 11. 2015, sp. zn. 33 Tk/2/2015 sa zrušuje.*“

Sťažovatelia sa tiež domáhajú, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu neodkladne ich prepustiť na slobodu a tiež aby im nahradil trovy právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K spoločnému prerokovaniu vecí

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“).

V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností, ktoré sú predmetom tohto prerokovania pred ústavným súdom, a z ich obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť a taktiež prihliadajúc na skutočnosť, že smerujú proti totožným rozhodnutiam okresného súdu, špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu, rozhodol ústavný súd, aplikujúc označené právne normy, tak, že predmetné sťažnosti spojil na spoločné konanie (bod 1 výroku tohto uznesenia).

II.2 Sťažnosť sťažovateľky

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Ústavný súd prostredníctvom okresného súdu zistil a ustálil, že oba napadnuté uznesenia najvyššieho súdu boli sťažovateľke doručené 13. januára 2016, pričom jej sťažnosť bola podaná na poštovú prepravu 16. marca 2016 (tak ako to vyplýva z potvrdenia prijímacej pošty) a ústavnému súdu doručená 17. marca 2016.

Vo vzťahu k počítaniu lehôt v konaní pred ústavným súdom sa v súlade s už citovaným § 31a zákona o ústavnom súde primerane použijú príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

Podľa § 57 ods. 2 OSP lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa končia uplynutím toho dňa, ktorý sa svojím označením zhoduje s dňom, keď došlo k skutočnosti určujúcej začiatok lehoty, a ak ho v mesiaci niet, posledným dňom mesiaca. Ak koniec lehoty pripadne na sobotu, nedeľu alebo sviatok, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň.

Podľa § 57 ods. 3 OSP lehota je zachovaná, ak sa posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť.

Z uvedeného vyplýva, že dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu sťažovateľke uplynula 14. marca 2016 (keďže 13. marca 2016 bola nedeľa). Ak teda sťažovateľka odovzdala sťažnosť na poštovú prepravu 16. marca 2016, urobila tak po uplynutí lehoty ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, a preto ústavný súd pri predbežnom prerokovaní jej sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako podanú oneskorene.

Nad rámec tohto záveru ústavný súd konštatuje, že v prípade, ak by sťažovateľka nepodalala svoju sťažnosť oneskorene, vzťahovali by sa na ňu primerane závery, ku ktorým dospel ústavný súd vo vzťahu k sťažnosti sťažovateľa (pozri časť II.3 tohto uznesenia).

II.3 Sťažnosť sťažovateľa

II.3.1 K namietanému porušeniu sťažovateľom označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu sp. zn. 33 Tk 2/2015 z 24. novembra 2015 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

V súvislosti s namietaným porušením sťažovateľom označených práv uznesením okresného súdu sp. zn. 33 Tk 2/2015 z 24. novembra 2015 ústavný súd zdôrazňuje, že jeho právomoc podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľ mal právo podať proti napadnutému uzneseniu okresného súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, sťažnosť (čo aj využil), o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.3.2 K namietanému porušeniu sťažovateľom označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru napadnutými uzneseniami špecializovaného trestného súdu č. k. PK-1 T 39/2015-11248 a č. k. PK-1 T 39/2015-11294 zo 17. decembra 2015 a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu

Uznesením č. k. PK-1 T 39/2015-11248 zo 17. decembra 2015 vyslovil špecializovaný trestný súd v trestnej veci sťažovateľov svoju vecnú nepríslušnosť podľa § 244 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, pretože dospel k záveru, že v tomto prípade nejde o trestný čin vymedzený v písm. a) až l) § 14 Trestného poriadku, nejde o spoločné konanie v zmysle § 14 písm. m) Trestného poriadku a spôsobená škoda nedosahuje výšku uvedenú v § 14 písm. k) Trestného poriadku, a zároveň uviedol, že podľa jeho názoru bol trestný čin spáchaný organizovanou skupinou. Z uvedeného dôvodu špecializovaný trestný súd v predmetnej veci vyvolal spor o príslušnosť, a preto predmetnú vec postúpil najvyššiemu súdu.

Podľa § 22 ods. 1 Trestného poriadku spory o príslušnosť medzi súdmi rozhoduje súd im najbližšie spoločne nadriadený.

Podľa § 22 ods. 2 Trestného zákona najbližšie spoločne nadriadený súd okresného súdu alebo krajského súdu na jednej strane a Špecializovaného trestného súdu na druhej strane je najvyšší súd.

Spor o príslušnosť vznikne vtedy, ak súd, ktorý vo veci koná, dospeje k záveru, že nie je príslušný na prerokovanie veci, a preto vec postúpi inému súdu. V prípade, že súd, ktorému bola vec takto postúpená, svoju príslušnosť neuzná, musí svoju nepríslušnosť vysloviť uznesením a následne predložiť vec najbližšie spoločnému nadriadenému súdu.

V tomto konkrétnom prípade bol príslušný na konanie v spore o príslušnosť najvyšší súd, ktorý o ňom konal a aj rozhodol. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmavať uznesenie špecializovaného trestného súdu č. k. PK-1 T 39/2015-11248 zo 17. decembra 2015.

Uznesením č. k. PK-1 T 39/2015-11294 zo 17. decembra 2015 špecializovaný trestný súd zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, neprijal jeho písomný sľub na nahradenie väzby a taktiež zamietol jeho žiadosť o nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka. Sťažovateľ mal právo podať proti tomuto uzneseniu špecializovaného trestného súdu sťažnosť (čo aj využil), o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní i túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci vo vzťahu k obom napadnutým uzneseniam špecializovaného trestného súdu.

II.3.3 K namietanému porušeniu sťažovateľom označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 45/2015 zo 7. januára 2016 a sp. zn. 2 Ndt 27/2015 z 11. januára 2016, ako aj postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Tost 45/2015 zo 7. januára 2016 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu špecializovaného trestného súdu č. k. PK-1 T 39/2015-11294 zo 17. decembra 2015 a uznesením sp. zn. 2 Ndt 27/2015 z 11. januára 2016 v spore o príslušnosť rozhodol, že príslušným súdom v trestnej veci sťažovateľa na vykonanie konania v prvom stupni je Okresný súd Nitra.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou,

porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, IV. ÚS 62/08).

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon...

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie

zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva: b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby...

Sťažovateľ namieta, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 45/2015 zo 7. januára 2016 bolo porušené jeho právo na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru, právo byť vzatý do väzby iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu podľa čl. 17 ods. 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru, ako aj základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ zastáva názor, že v tomto štádiu konania (po podaní obžaloby, pozn.) mali byť dôvody väzby zosilnené oproti predchádzajúcemu štádiu trestného konania. Podľa tvrdenia sťažovateľa v jeho trestnej veci neexistovala žiadna dôvodná obava,

že by v prípade prepustenia z väzby na slobodu mohol pokračovať v páchaní trestnej činnosti, pričom špecializovaný trestný súd ani najvyšší súd nepodložili túto obavu žiadnymi relevantnými dôkazmi, na základe ktorých by mala byť väzba opodstatnená. Podľa sťažovateľa postupom najvyššieho súdu bolo tiež porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, pretože od podania obžaloby okresnému súdu po podanie sťažnosti ústavnému súdu uplynuli viac ako štyri mesiace a vec je stále v rovnakom štádiu konania, ako bola pri podaní obžaloby, pričom od jeho vzatia do väzby už uplynulo 21 mesiacov, čo podľa neho nemožno považovať za konanie bez zbytočných prietáhov.

Základné právo zaručené v čl. 17 ods. 2 ústavy vo svojom znení odkazuje na zákon, a preto pri posudzovaní otázky jeho rešpektovania alebo porušenia musí ústavný súd brať do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom verejnej moci, pričom v prípade zistenia závažného porušenia zákonnosti ide aj o porušenie ústavnosti (III. ÚS 48/00, II. ÚS 466/2013). Rovnako aj z čl. 17 ods. 5 ústavy vyplýva, že do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je tak integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98). Obdobne aj čl. 5 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby k pozbaveniu osobnej slobody došlo „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a každé dohovorom prípustné pozbavenie osobnej slobody [čl. 5 ods. 1 písm. a) až f)] musí byť „zákonné“. Dohovor tu teda priamo odkazuje na vnútroštátne právo, a preto rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (Lukanov v. Bulharsko z 20. 3. 1997, bod 43). Z už vyslovených právnych názorov ústavného súdu možno vyvodiť, že z hľadiska rozsahu práv garantovaných prostredníctvom čl. 17 ústavy a práv vyplývajúcich z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru neexistujú medzi týmito právami zásadné rozdiely, keďže ustanovenia čl. 17 ústavy zahŕňajú aj práva vyplývajúce z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (napr. III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, IV. ÚS 181/07).

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné

s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00). Požiadavku obsiahnutú v tomto článku nemožno definovať *in abstracto*, ale musí sa posúdiť podľa okolností každej veci vrátane toho, čo v sťažnosti uviedol sťažovateľ (I. ÚS 109/03). Ústavný súd preto v prípade čl. 17 ústavy môže a musí uplatniť určitú revíziu právomoc, avšak bez toho, aby sám hodnotil skutočnosti, ktoré viedli všeobecný súd k tomu, že uprednostnil určité rozhodnutie pred iným. Jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, nie však konať ako všeobecný súd tretej alebo štvrtej inštancie; takéto konanie by bolo porušením obmedzenia, ktoré vyplýva z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 165/02).

Do právomoci ústavného súdu v zásade nepatrí preskúmať postup, či správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktorý ich viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne uspošobený na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03).

Vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná právomoc ústavného súdu len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby (alebo je vo väzbe), bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol do väzby vzatý pre konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu vyjadrenú v § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku alebo okolnosti uvedené v odseku 2 tohto ustanovenia, a osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby (II. ÚS 76/02). Úlohou ústavného súdu je tiež sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti

vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd (III. ÚS 271/07, II. ÚS 465/2011). Ústavný súd preto nemôže zasahovať do skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ak ich z ústavného hľadiska možno pokladať za akceptovateľné a udržateľné.

Napadnutým uznesením zo 7. januára 2016 najvyšší súd podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu špecializovaného trestného súdu, ktorým bola zamietnutá jeho žiadosť o prepustenie z väzby.

V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu zo 7. januára 2016 sa okrem iného uvádza:

«... Vo všetkých sťažnostiach je dominantný dôvod - nepríslušnosť ŠTS na rozhodovanie o ich žiadostiach o prepustenie z väzby na slobodu po tom, čo mu bola vec postúpená a pred tým než by vyslovil svoju príslušnosť (pričom zároveň vyvolal spor o príslušnosť, tvrdí teda svoju nepríslušnosť). Z rovnakého dôvodu (rozhodovanie o väzbe pred vyslovením nepríslušnosti) poukazovali na nezákonnosť rozhodovania Okresného súdu Nitra, resp. Krajského súdu v Nitre. Poukazovali na nález Ústavného súdu II. ÚS 483/2015-47 zo dňa 11. novembra 2015, v ktorom bolo vyslovené porušenie práv obvinenej [REDAKOVANÉ] na urýchlené rozhodnutie o jej žiadosti o prepustenie z väzby v tejto trestnej veci Okresným súdom Nitra a Krajským súdom v Nitre. Ústavný súd Slovenskej republiky však napádané väzobné rozhodnutia nezrušil, ako bolo požadované v sťažnosti...»

Obvinený [REDAKOVANÉ] uviedol, že s napadnutým uznesením nesúhlasí a zastáva názor, že ŠTS nedostatočne pri svojom rozhodovaní zohľadnil jeho námietku a teda skutočnosť, že o jeho výkone väzby rozhodoval súd vecne nepríslušný s poukazom na uznesenie Okresného súdu v Nitre, spi. zn. 33 Tk/2/2015 zo dňa 24. novembra 2015.

Napriek dátumu právoplatnosti uznesenia Okresného súdu v Nitre o postúpení trestnej veci Špecializovanému trestnému súdu, je možné z odôvodnenia uznesenia skonštatovať, že súd mal vedomosť o svojej nepríslušnosti podstatne skôr ako vydal vyššie uvedené uznesenie o postúpení veci. Je to zrejmé i zo samotného odôvodnenia uznesenia Okresného súdu v Nitre, ktorý skonštatoval že „Podľa názoru súdu bolo možné ustáliť právnu kvalifikáciu konania obvinených po ukončení vyšetrovania, pretože výsledky

dokazovania vykonaného v prípravnom konaní tomu v plnom rozsahu korešpondujú a z hľadiska zákonných požiadaviek naplnenia znakov zločineckej skupiny tomu aj zodpovedajú“. Vytkol okresnému súdu, že o jeho väzbe rozhodoval i napriek tomu, že mal vedomosť o svojej nepríslušnosti.

V súčasnom štádiu konania dôvod väzby, pre ktorý bol do väzby vzatý, pominul. Tak ako vo svojich žiadostiach o prepustenie z väzby uvádzal, sa k niekoľkým bodom obvinenia dobrovoľne priznal, svoje konanie úprimne oľutoval. Väzbu vykonáva po prvýkrát a to po dobu 18 mesiacov nepretržite, počas tohto obdobia si uvedomil nesprávnosť svojho konania, ktoré už nechce nikdy zopakovať, čomu prispôsobí aj svoj spôsob života.

Ďalej dal do pozornosti súdu, že i napriek tomu, že striktnie odmieta akúkoľvek vôľu páchať trestnú činnosť, túto s poukazom na jej charakter, s poukazom na osoby spoluobvinených a s poukazom na osoby, ktorým bolo dočasne odložené vznesenie obvinenia nie je ani s kým páchať.

Na základe vyššie uvedených skutočností navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že uznesenie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, spis, zn.: PK- 1 T 39/15 zo dňa 17. decembra 2015 v plnom rozsahu zruší a obvineného [REDAKOVANÉ], ihneď prepustí z väzby na slobodu.

Obvinení vo svojich podaniach upozorňujú i na ďalšie nimi tvrdené chyby prípravného konania...»

V ďalšej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia zo 7. januára 2016 najvyšší súd uvádza, že „... preskúmal napadnuté rozhodnutia a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu podľa § 192 ods. 1 Tr. por. a zistil, že ŠTS rozhodol v súlade so zákonom a stavom veci. Podané sťažnosti sú preto v celom rozsahu nedôvodné.

Základným argumentom všetkých obvinených je nezákonnosť rozhodovania Okresného i Krajského súdu v Nitre o ich väzbe, hoci od počiatku mali vedieť, že nie sú na také rozhodovanie príslušní, čo nakoniec potvrdilo samotné rozhodnutie o postúpení veci ŠTS. Rovnako namietajú nezákonnosť rozhodovania ŠTS o ich väzbe v súvislosti s vyslovením svojej nepríslušnosti na konanie v prerokúvanej veci.

Za takýchto okolností základnou otázkou, ktorú je nevyhnutné vyriešiť pri rozhodovaní o sťažnostiach obvinených proti napadnutému uzneseniu, je otázka, ktorý

súd a v ktorom štádiu konania mohol rozhodnúť o väzbe obvinených – kto bol zákonný sudca a zákonný súd (aj keď najvyšší súd rozhodnutie okresného a krajského súdu o väzbe priamo nepreskúmava).

K tomu je potrebné uviesť:

Súd, ktorému bola podaná obžaloba, je príslušný na rozhodovanie v dotknutom trestnom konaní o všetkých otázkach (i o väzbe) aj v prípade následného postúpenia vecí inému súdu pri predbežnom prerokovaní obžaloby senátom (preskúmaní obžaloby samosudcom), ak ide o otázku konania, ktorú je potrebné vyriešiť pred právoplatnosťou rozhodnutia o postúpení veci. To platí aj pre súd, ktorému bola vec postúpená a ktorý mieni vyvolať spor o príslušnosť (§ 22 Trestného poriadku), ak je potrebné rozhodnúť (napr. o väzbe) pred predložením veci najbližšie spoločne nadriadenému súdu.

Po podaní obžaloby je súd, ktorému bola podaná, povinný prednostne a urýchlene rozhodnúť o väzbe tak, aby k právoplatnému rozhodnutiu o väzbe došlo do uplynutia lehoty uvedenej súbežne v § 76 ods. 3 a § 238 ods. 3 Trestného poriadku (lehoty, ktorá by bola základnou alebo predĺženou lehotou väzby v prípravnom konaní, ak by nedošlo k podaniu obžaloby). Takto postupuje súd aj v prípade, ak zároveň s rozhodnutím o väzbe alebo následne rozhodne o postúpení veci inému súdu ako súdu príslušnému v zmysle § 244 ods. 1 písm. h) alebo § 241 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku.

Iný výklad (a ponechanie rozhodovania o väzbe na súd, ktorému bola vec postúpená) by znamenal, že v mnohých prípadoch by nebolo možné zabezpečiť právoplatné rozhodnutie o väzbe (čo v prípade podania sťažnosti proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa predpokladá aj rozhodnutie nadriadeného súdu) mechanizmom paralelne ustanoveným v § 76 ods. 3, resp. 4 a v § 238 ods. 3 Trestného poriadku a obvinený by musel byť prepustený z väzby aj v prípade danosti väzobných dôvodov.

Správne preto postupoval Okresný súd Nitra, keď po podaní obžaloby 12. októbra 2015 rozhodol o ďalšom trvaní väzby prednostne 30. októbra 2015 a umožnil tak rozhodnutie Krajského súdu v Nitre v konaní o sťažnosti proti jeho rozhodnutiu 11. novembra 2015, teda krátko pred uplynutím lehoty na ktorú bola väzba naposledy predĺžená v prípravnom konaní (do 13. novembra 2015). Inak by musel byť použitý postup uvedený na konci prvej vety ustanovenia § 76 ods. 3 Trestného poriadku, teda prepustenie

obvinených z väzby bez prieskumu danosti väzobných dôvodov: a to i v prípade existencie väzobných dôvodov.

Navyše, ak by Okresný súd Nitra rozhodoval o väzbe popri rozhodovaní o postúpení veci, teda pri predbežnom prejednaní obžaloby (s čím ustanovenie § 238 ods. 3 Trestného poriadku výslovne počíta), rovnako by rozhodoval ako príslušný súd, hoci vec ešte nebola právoplatne postúpená (a Krajský súd v Nitre by bol inštančne príslušný na rozhodnutie o sťažnosti proti obom dotknutým rozhodnutiam, a to aj v prípade odobrenia postúpenia veci svojim rozhodnutím). Podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku sa teda o väzbe po podaní obžaloby rozhodne, ak to okolnosti prípadu umožňujú, súčasne s rozhodnutím podľa § 244 Trestného poriadku, alebo, na účel dodržania v ustanovení § 238 ods. 3 Trestného poriadku zadefinovanej lehoty, ešte skôr. V preskúmvanej veci ide o druhý z vyššie popísaných prípadov.

V konečnom dôsledku, na základe Špecializovaným trestným súdom vyvolaného sporu o príslušnosť môže dôjsť rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k situácii, že predmetná vec bude prejednávaná pred pôvodne vec postupujúcim súdom, teda Okresným súdom Nitra. Špecializovaný trestný súd však rovnako správne rozhodnutie o žiadostiach obvinených o prepustenie z väzby neodkladal, aj keď sa necítil byť príslušným súdom, nakoľko rozhodovanie až po vyriešení sporu o príslušnosť by nebolo dostatočne včasné (bezodkladné). Okresný súd Nitra už o týchto žiadostiach po 15. decembri 2015, (kedy nadobudlo právoplatnosť uznesenie o postúpení veci Špecializovanému trestnému súdu), rozhodnúť nemohol.

Okresný súd Nitra, ako to vyplýva z uznesenia o postúpení veci ŠTS z 24. novembra 2015, odôvodnil postúpenie veci tým, že podľa jeho názoru po skončení vyšetrovania, resp. po podaní obžaloby vykonané a ním komplexne vyhodnotené dokazovanie preukazuje, že ide o trestnú činnosť spáchanú zločineckou skupinou podľa § 129 ods. 4 Tr. zák. a nie organizovanou skupinou podľa § 129 ods. 2 Tr. zák., ako je to uvedené v obžalobe.

Skutočnosť, že ŠTS tomuto názoru protirečí, vyslovuje svoju nepríslušnosť a vyvoláva tým spor o príslušnosť v zmysle § 22 ods. 2 Tr. por., o ktorom rozhodne najvyšší súd, nie je skutočnosťou, ktorou by sa automaticky zo všetkých rozhodnutí Okresného súdu Nitra vydaných do 15. decembra 2015 (napríklad i o väzbe obvinených) stávali paaky a taktiež

v prípade neuznania príslušnosti ŠTS, by napadnuté rozhodnutie bolo rozhodnutím nezákonného súdu.

Ako už bolo uvedené, každý súd, ktorému napadne v konkrétnej veci obžaloba je povinný samostatne rozhodovať o všetkých otázkach spojených s touto trestnou vecou až pokiaľ sa v predpísanom konaní právoplatne rozhodne o tom, že nie je príslušný ďalej konať. V prerokúvanej veci Okresný súd Nitra prestal byť príslušným na ďalšie konanie 15. decembra 2015, avšak všetky dovtedy vykonané úkony a vydané rozhodnutia sú z hľadiska pôsobnosti a príslušnosti zákonné.

Napadnuté rozhodnutie ŠTS je teda (aj) v tomto smere zákonné a ŠTS môže v tejto veci konať (napr. i o väzbe obvinených) až do momentu, keď (ak) sa v predpísanom konaní právoplatne rozhodne, že na ďalšie konanie v tejto trestnej veci nie je príslušný.“

Na základe už citovaných záverov sa najvyšší súd v ďalšej časti napadnutého uznesenia zo 7. januára 2016 zaoberá odôvodnením väzby (väzobných dôvodov) sťažovateľov, pričom najmä uvádza:

„Čo sa týka podozrenia zo spáchania žalovaného činu, je dané na základe vykonaných dôkazov v rovine rozumnej pravdepodobnosti, resp. podozrenie zo spáchania činu nepominulo - to je potrebné konštatovať len rámcovo vo vzťahu ku väzobnému stíhaniu, nakoľko z hľadiska dokazovania viny v súdnom konaní nemôže súd participovať na unesení dôkazného bremena prokurátorom a po podaní obžaloby ide o kardinálnu otázku.

Pokiaľ ide o dôvody väzby tieto sú i naďalej dané tak, ako to podrobne konštatoval ŠTS v napadnutom uznesení, a citoval už v tomto odôvodnení najvyšší súd.

Niet pochybností o tom, že dôvody väzby podľa § 71 ods. 1. písm. a) Tr. por. u obvineného [REDAKOVANÉ] i dôvody väzby podľa § 71 ods. 1. písm. c) Tr. por. u všetkých štyroch obvinených sú naďalej dané a to i napriek uplynutiu 18 mesiacov odkedy boli obvinení vzatí do väzby a napriek podanej obžalobe (zákon umožňuje v tomto prípade väzobné stíhanie v prípravnom konaní až po dobu 24 mesiacov). Napriek tomu, že väzba nie je obligatórnym, ale subsidiárnym inštitútom zabezpečujúcim osoby obvinených v trestnom konaní a je potrebné skúmať vždy prednostne, či účel väzby nie je možné zabezpečiť inak než jej výkonom - náhradou väzby zákonnými prostriedkami, v tejto trestnej veci nie sú dané výnimočné okolnosti prípadu, ktoré by v prípade podozrenia z obzvlášť závažného zločinu

umožňovali nahradiť väzbu zárukou, písomným sľubom, či dohľadom probačného a mediačného úradníka, a to u žiadneho z obvinených – rozsiahla trestná činnosť, predpokladaná obžalobou nie je výnimočnou okolnosťou, ktorú by bolo možné zohľadniť v ich prospech...

U obvinených nejde o jedinú trestnú činnosť, pre ktorú sú trestne stíhaní. ŠTS poukázal na ďalšie trestné veci, o ktorých sa koná pred inými súdmi a ich páchatelmi majú byť práve všetci štyria obvinení. Rovnako tak je nutné prihliadnúť i na 94 skutkov trestného činu poisťovacieho podvodu uvedených v obžalobe - nejde o jediný akt, ale rozsiahlu trestnú činnosť, ktorá je obvineným kladená za vinu. A napokon, ako správne konštatoval ŠTS v napadnutom uznesení, možnosť aplikovať náhradné inštitúty väzby (treba dodať – ak by boli dané výnimočné okolnosti prípadu), u obvinených zoslabuje aj obžalobou tvrdené páchanie trestnej činnosti uvedenej vzápätí po tom, čo boli prepustení v roku 2012 z väzby v trestnej veci vedenej Prezídium PZ - NAKA, NJFP pod ČVS: PPZ-711/NKA-FP-ZA-2012. Prezumpcia neviny síce v trestnom konaní platí, paralelne vedené trestné stíhania (navyše pre druhovo rovnakú trestnú činnosť) však je nutné z hľadiska posúdenia dôvodu preventívnej väzby (§ 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku) zohľadniť, inak by vzatie do väzby vôbec nebolo možné.

Z uvedeného je zrejmé a tým aj umocnené, že v prípade obvinených orgány činné v trestnom konaní a súdy už využili možnosť nahradiť väzbu iným inštitútom, čomu však nezodpovedá následné obvinenie z inej trestnej činnosti, tiež ekonomického charakteru, z ktorej sú v prerokúvanej veci obžalovaní...

V ostatnom nie sú uplatnené sťažnostné námietky takého charakteru, aby sa bolo s nimi treba zaoberať nad rámec tohto odôvodnenia (v podstatných relevantných bodoch sú nim pokryté).

Formálne podmienky väzby sú pritom splnené aj podanou obžalobou voči všetkých štyrom obvineným, väzobné dôvody sú dané tak, ako je uvedené vyššie a rovnako je vyššie uvedené, prečo nemožno väzbu nahradiť zákonom ustanovenou garanciou...

V konečnom dôsledku, nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, prezentovaný obhajobou, sa týka porušenia práv pri nezabezpečení bezodkladného rozhodnutia o väzbe, najmä pri predkladaní veci nadriadenému súdu (čo v tomto prípade nie je aktuálne).

Ústavný súd však ani v tomto prípade nevyhovел sťažovateľke z hľadiska jej návrhu na prepustenie z väzby.“

Vychádzajúc zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho, resp. sťažnostného súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 8/2014), pretože prvostupňové a odvolacie (resp. sťažnostné) konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok, ústavný súd prihliadal aj na uznesenie špecializovaného trestného súdu, ktorým bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby.

Špecializovaný trestný súd si pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby osvojil dôvod väzby tak, ako ho špecifikoval okresný súd vo svojom uznesení č. k. 33 Tk 2/2015-10874 z 30. októbra 2015, na ktoré poukázal, pričom uvádza, že *„Okresný súd Nitra pri posudzovaní a hodnotení bral do úvahy predovšetkým rozsiahlosť a množstvo obzvlášť závažného zločinu poisťovacieho podvodu spáchaného 94. dielčiami skutkami (každý obvinený svojou mierou zavinenia), dobu, po ktorú mal byť skutok obvinenými páchaný, spôsob, akým mal byť trestný čin vykonaný a prihliadol aj na to, že obvinení sa mali skutku dopúšťať ako členovia organizovanej skupiny. Okrem toho súd prihliadol aj na jednotlivé osoby obvinených v tom, že obvinení sú trestne stíhaní aj pre iné trestné činy kvalifikované ako obzvlášť závažné zločiny, páchaním ktorých si zadovážovali finančné prostriedky v neštandardne veľkom rozsahu. Z týchto skutočností súd ustálil, že obvinení mali disponovať finančnými prostriedkami vo veľkom rozsahu a z ich ďalším rozširovaním mali pokračovať až do zadržania v tejto trestnej veci, pretože súd zistil, že až obmedzenie ich osobnej slobody prerušilo trestnú činnosť obvinených, ktorej sa mali v zmysle podanej obžaloby dopúšťať. Pri posudzovaní postoja obvinených žalovanej trestnej činnosti vzal súd do úvahy, že títo sú aktuálne stíhaní vo veciach vedených na Okresnom súde Nitra pod..., sp. zn. 1 T/128/2013, 3 T/3/2014 a 5 T/72/2014 (obv. ██████████)... Treba poukázať aj na to, že rozsiahlu daňovú trestnú činnosť menovaných obvinených vyšetruje Prezídium PZ – NAKA, NJFP pod ČVS: PPZ-711/NKA-FP-ZA-2012, pričom všetci obvinení boli v tej trestnej veci vo väzbe, ktorá bola u nich nahradená inštitútmi v zmysle § 80 ods. 1 Trestného poriadku a boli prepustení na slobodu v priebehu roku 2012. Začatie*

obdobia páchania trestnej činnosti je v tejto obžalobe datované dňom 05. 11. 2012 do apríla 2014, teda v období, keď boli na slobode, pričom aj tým súd dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku u obvinených [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] považoval za náležite preukázaný. S poukazom na uvedené skutočnosti súd vyvodil dôvodnú obavu, že všetci štyria obvinení by v prípade prepustenia z väzby na slobodu mohli v páchaní trestnej činnosti pokračovať.“.

Vo vzťahu k inštitútom nahrádzajúcich väzbu špecializovaný trestný súd uviedol, že tieto „s ohľadom na osoby obvinených a povahu prejednávaného prípadu páchaného organizovanou skupinou po dlhší čas (94 skutkov), nemožno účel väzby a nahradenie dôvodov väzby dosiahnuť písomnými sľubmi, dohľadom probačného a mediačného úradníka a zložením peňažných záruk, pretože ich nepovažoval za dostatočné. Obvineným sa v tomto konaní kladie za vinu spáchanie obzvlášť závažného zločinu a keďže v tomto štádiu konania okolnosti uvádzané obvinenými v žiadostiach o prepustenie z väzby na slobodu nevyhodnotil ako výnimočné okolnosti prípadu, potom ich ponuku na prijatie písomných sľubov, uloženie dohľadu probačným a mediačným úradníkom a ponuku na zloženie peňažných záruk na nahradenie väzby neprijal. Navyše je súd názoru, že obava, že obvinení budú pokračovať v páchaní trestnej činnosti, je stále aktuálna a spoločnosť je potrebné pred touto hrozbou náležite chrániť väzobným stíhaním všetkých štyroch obvinených, pretože ju nemožno eliminovať ani prostriedkami uvedenými v § 80 a § 81 Trestného poriadku.“.

Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu zo 7. januára 2016 (v spojení s uznesením špecializovaného trestného súdu) vyplýva, že sťažovateľ sa nachádza vo väzbe z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zmyslom tzv. preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je zaistiť osobu obvineného, u ktorej existuje dôvodná obava vyplývajúca z konkrétnych skutočností, že bude opakovať trestný čin, pre ktorý je stíhaný, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval, alebo ktorým hrozil. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že pri rozhodovaní o väzbe postačuje reálna hrozba, že obvinený bude konať tak, ako predpokladá už uvedený dôvod väzby, ak nebude vzatý do väzby. Zákon teda nevyžaduje absolútnu istotu o naplnení

dôvodu tzv. preventívnej väzby. Najvyšší súd (v spojení so špecializovaným trestným súdom) túto hrozbu vyvodil zo správania sťažovateľa, ktorý sa mal predmetnej trestnej činnosti spolu s ďalšími obvinenými dopustiť krátko po tom, čo bol v roku 2012 prepustený z väzby v inej trestnej veci, ktorej páchanie bolo prerušené až obmedzením ich osobnej slobody. Zároveň všeobecné súdy prihliadali aj na to, že ide o rozsiahlu trestnú činnosť, keďže obzvlášť závažný zločin poisťovacieho podvodu, ktorý je predmetom obžaloby, bol spáchaný 94. čiastkovými skutkami a bol páchaný dlhšiu dobu.

Z citovaného odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ako aj špecializovaného trestného súdu je zrejmé, že všeobecné súdy sa adekvátne a preskúmateľným spôsobom vysporiadali s právne relevantnými argumentmi, ktoré súviseli s rozhodovaním o väzbe sťažovateľa. Tieto odôvodnenia sú podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia jasne uviedol, v čom spočíva opodstatnenosť existencie väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Z jeho rozhodnutia vyplýva, že konal v medziach svojej právomoci v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku, jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Ústavný súd preto nemá žiadny dôvod na to, aby zasahoval do skutkových a právnych záverov najvyššieho súdu vyslovených v napadnutom uznesení zo 7. januára 2016.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že medzi uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 45/2015 zo 7. januára 2016 a sťažovateľom označenými základnými právami podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a právami podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by naznačovala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie.

Sťažovateľ ďalej namieta, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Ndt 27/2015 z 11. januára 2016 bolo porušené jeho základné právo na zákonného sudcu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 dohovoru, základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a „rovnosť

zbraní“ podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru.

Porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 48 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ zakladá na tom, že podľa jeho názoru nebola v konaní správne ustálená (vecná, resp. miestna) príslušnosť súdu, a tým aj osoby zákonného sudcu pri rozhodovaní o vzatí do väzby, resp. jej ďalšom trvaní v prípravnom konaní. Zastáva názor, že na konanie a rozhodovanie o skutku, pre ktorý proti nemu bola podaná obžaloba, nie je príslušný Okresný súd Nitra.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Ndt 27/2015 z 11. januára 2016 ako najbližšie spoločne nadriadený súd okresnému súdu a špecializovanému trestného súdu, medzi ktorými vznikol spor o príslušnosť, na podklade návrhu senátu špecializovaného trestného súdu preskúmal predložený spisový materiál a rozhodol, že príslušným na vykonanie konania v prvom stupni v trestnej veci sťažovateľa je okresný súd. Najvyšší súd ustálil, že skutok, ktorý je predmetom obžaloby, bol spáchaný organizovanou skupinou, pričom svoje rozhodnutie aj náležite odôvodnil. To, že sťažovateľ nesúhlasí s názorom najvyššieho súdu v súvislosti s ustálením vecnej príslušnosti na konanie, nezakladá dôvod na vyslovenie porušenia jeho základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru. Posúdenie príslušnosti súdu bolo v právomoci najvyššieho súdu, jeho závery nevykazujú známky svojvôle a sú primeraným spôsobom aj odôvodnené. Ústavný súd teda nemá dôvod zasahovať do jeho rozhodnutia, a preto považoval uplatnenú námietku sťažovateľa za zjavne neopodstatnenú.

K porušeniu základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru a „rovnosti zbraní“ podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo podľa sťažovateľa tým, že nebol upozornený na zmenu právnej kvalifikácie skutku, ktorý je predmetom obžaloby v súlade s § 244 ods. 2 Trestného poriadku.

Vzhľadom na závery, ku ktorým dospel špecializovaný trestný súd v uznesení č. k. PK-1 T 39/2015-11294 zo 17. decembra 2015 a ktoré potvrdil najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Ndt 27/2015 z 11. januára 2016, teda „že nemožno konštatovať spáchanie trestnej činnosti obvinenými ako členmi zločineckej skupiny, a to ani v prípade, ak by sa v konaní pred súdom potvrdila skutková opodstatnenosť obžaloby“, ktoré ústavný súd vyhodnotil ako ústavne akceptovateľné, považuje predmetnú námietku sťažovateľa za zjavne neopodstatnenú pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označenými základnými právami podľa ústavy a právami podľa dohovoru a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým rozhodoval kompetenčný spor.

Rovnako za zjavne neopodstatnenú ústavný súd považuje sťažnosť sťažovateľa aj v tej časti, v ktorej namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru oboma napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu. Sťažovateľ v odôvodnení sťažnosti namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov z dôvodu, že „od podania obžaloby na okresný súd po podanie sťažnosti na ústavný súd uplynuli viac ako 4 mesiace a vec je stále v rovnakom štádiu konania ako bola pri podaní obžaloby, pričom od jeho vzatia do väzby už uplynulo 21 mesiacov, čo podľa neho nemožno považovať za konanie bez zbytočných prietahov“. Z odôvodnenia jeho sťažnosti teda vyplýva, že namieta v podstate rýchlosť konania vo veci samej, a nie prietahy v rozhodovaní o väzbe, ktoré by v súlade s judikatúrou ústavného súdu bolo možné skúmať v súvislosti so základnými právami sťažovateľa garantovanými čl. 17 ústavy, ktoré sú v pomere špeciality k všeobecným ustanoveniam čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy. Za týchto okolností podľa názoru ústavného súdu doterajšia doba konania vo veci samej pred špecializovaným trestným súdom nie je tak dlhá, aby sa dalo reálne uvažovať o vyslovení porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol túto časť sťažnosti sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na to, že obe sťažnosti boli odmietnuté ako celok, ústavný súd sa ďalšími návrhmi sťažovateľov nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2016